

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий центр "Інститут біології та медицини"

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності

для студентів

галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	224 «Технології медичної діагностики та лікування»
освітній рівень	Магістр
освітня програма	Лабораторна діагностика
вид дисципліни	Обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020/2021
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Нурищенко Н.Є., Огнев'юк.Г.З., Сидоренко Л.І., Богуцька К.І.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник: Оглобля О.В., к.ф.-м.н., доцент, доцент кафедри біофізики та медичної інформатики

ЗАТВЕРДЖЕНО

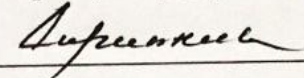
Зав. кафедри біофізики та медичної інформатики

_____ (Жолос .В.)
(підпис)

Протокол № 23 від «25» травня 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією
ННЦ «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від «18» 06 2020 року № 6

Голова науково-методичної комісії (Скрипник Н.В.)

«18» 06 2020 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – познайомити студентів із сучасною методологією науки, дати їм можливість засвоїти сукупність методологічних засобів науки взагалі та їхньої фахової дисципліни зокрема, надати знання та вміння, що створюють необхідне методологічне підґрунтя для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті; розглянути основні форми і механізми комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності, прикладні засади розпорядження правами інтелектуальної власності, методиками їх обліку та оцінки.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Успішне опанування курсів «Філософія». Знання теоретичних основ фахових медичних та біологічних дисциплін.

3. Анотація навчальної дисципліни / референс:

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» є обов'язковою дисципліною, що забезпечує отримання загальних компетентностей випускниками Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів і розкриває зміст понять «методологія», «методика», «методи дослідження», надає розуміння науки як дослідження, розглядає конкретно-науковий, загально-науковий та філософський рівні методології. Окреслюється множина методологічних систем сучасної філософії науки. Розглядається структура теоретичного та емпіричного знання в єдності з методами теоретичного та емпіричного дослідження. Висвітлюються методологічні проблеми нелінійної науки, які визначають стан сучасної методології науки. В курсі також розглядаються основні принципи організації наукового дослідження, проведення медичного та біологічного експерименту. Розкривається роль інтелектуальної власності як інтелектуального капіталу в соціально-економічному розвитку суспільства та її місце у гуманітарній та природничій науках. Студентам викладаються основи національного та іноземного законодавства у сфері охорони інтелектуальної власності; висвітлюється роль інтелектуальної власності в регулюванні відносин, що виникають у процесі функціонування різних ланок національної економіки, виробництва, авторсько-правової сфери (зокрема, організації діяльності засобів масової інформації, піар-агенцій, видавництв) тощо. Визначаються основні права та обов'язки всіх учасників правових відносин, що виникають у зв'язку зі створенням, використанням об'єктів права інтелектуальної власності чи розпорядженням прав на такі об'єкти; особливості правової охорони різних об'єктів інтелектуальної власності; запобігання порушенням прав інтелектуальної власності та захист прав інтелектуальної власності у судовому порядку.

4. Завдання (навчальні цілі) –

- ознайомити студентів із сучасними методологічними концепціями, з основами методології наукового пізнання та з методикою наукових досліджень;
- надати знання про методи і види, основні етапи проведення наукового дослідження; забезпечити студентами оволодіння понятійним апаратом, методикою виконання та оформлення науково-дослідної роботи.
- забезпечити здатність застосовувати вимоги авторського права при проведенні наукових досліджень.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти України (другий (магістерський) рівень вищої освіти (восьмий рівень НРК України), галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування» дисципліна забезпечує набуття студентами таких *компетентностей*:

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.

загальних:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК03. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК06. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК08. Здатність працювати автономно.
- ЗК09. Здатність працювати в команді.

спеціальних (фахових, предметних):

ФК02. Здатність забезпечити організацію роботи в лабораторіях різного профілю та їх структурних підрозділах, застосовувати сучасні методи роботи, впроваджувати стандарти ISO.

ФК 13. Здатність адекватно застосовувати існуючі та розробляти нові методи розв'язання науково-теоретичних та прикладних задач в лабораторній діагностиці та галузі охорони здоров'я.

5. Результати навчання за дисципліною: (описуються з детальною достовірністю для розробки заходів оцінювання)

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація*; 4. автономність та відповідальність*)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Особливості науки як дослідження, складові системи засад науки: наукову картину світу, ідеали і норми наукового дослідження, філософські засади наукового дослідження. ознаки класичного, некласичного та постнекласичного типів наукової раціональності.	Лекція, самостійна робота	Модульна контрольна робота, оцінювання усних відповідей	10
1.2	Поняття наукового методу та методології, основні методи наукового дослідження: емпіричні, теоретичні, загальнонаукові;	Лекція, самостійна робота	Модульна контрольна робота	15

	загальнонаукові методологічні принципи та їх зміну протягом розвитку науки, характеристики відомих методологічних систем: емпіризму та індуктивізму, головні сучасні методологічні концепції.			
1.3	Структуру наукових досліджень, поняття емпіричного та теоретичного, методи емпіричного та теоретичного дослідження та форми наукового знання: поняття факту, ідеї, проблеми, гіпотези і теорії.	Лекція, самостійна робота	<i>Модульна контрольна робота</i>	15
1.4	Основні принципи методичної та методологічної частини наукового дослідження; засади пошуку наукової інформації	Лекція, самостійна робота	<i>Модульна контрольна робота</i>	15
1.5	Визначення права інтелектуальної власності та загальні підходи щодо правової охорони об'єктів інтелектуальної власності за українським та міжнародним законодавством; перелік об'єктів інтелектуальної власності та порядок виникнення прав на них; права та обов'язки власників прав інтелектуальної власності та інших учасників авторсько-правових відносин; правила укладання договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності; способи цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності; основні форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.	Лекція, самостійна робота	<i>Модульна контрольна робота</i>	15
	Вміти:			
2.1	розрізняти науку як систему знань, соціальний інститут та дослідницьку діяльність, охарактеризувати зміну системи засад науки як зміну типів наукової раціональності в процесі глобальних наукових революцій.	Семінар	<i>Тестова контрольна робота, оцінювання виконання практичних завдань</i>	3

2.2	розрізняти метод, методологію, методику; усвідомлювати багаторівневність методології науки, різноманітність конкретно-наукових методологій, розуміти норми наукового дослідження як методологічні принципи; використовувати вимоги до наукової теорії як загальнонаукові методологічні принципи	Семінар	<i>Тестова контрольна робота, оцінювання виконання практичних завдань</i>	3
2.3	презентувати методологічні особливості сучасних досліджень біологічних систем; сучасні методології біологічних досліджень – методологію синергетики, системного підходу, еволюціонізму; розуміти можливості та межі продуктивних методів біологічного дослідження	Семінар	<i>Тестова контрольна робота, оцінювання виконання практичних завдань</i>	4
2.4	Вміти формулювати методологічну та методичну частину програми наукового дослідження, тему, об'єкт, предмет, мету і задачі дослідження. Визначати актуальність наукового дослідження.	Семінар	<i>Оцінювання виконання практичних завдань</i>	4
2.5	-визначати порядок отримання прав на об'єкт інтелектуальної власності залежно від його виду; поважати та захищати авторське право при проведенні власної наукової діяльності, оформленні цитувань та посилань; обирати форму і спосіб захисту порушеного права інтелектуальної власності; укладати договори із замовником або роботодавцем, у тому числі з врахуванням статусу створюваних об'єктів інтелектуальної власності та розпорядження правами на них; правильно визначати факти порушення прав інтелектуальної власності та вимагати відповідного відшкодування завданих збитків; захищати порушені права інтелектуальної власності передбаченими чинним законодавством способами та у встановлених формах;	Семінар	<i>Оцінювання виконання практичних завдань</i>	4

	розпоряджатися майновими правами інтелектуальної власності у процесі комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності; здійснювати трансфер технологій в процесі комерціалізації результатів наукових досліджень.			
3.1	Вміти працювати в групі при розробці методологічної частини програми і проведенні біологічних досліджень, аналізі отриманих даних	Семінар	<i>Оцінювання виконання практичних завдань</i>	3
3.2	Ввзаємодіяти з державними органами з приводу отримання прав на об'єкти інтелектуальної власності; комунікувати з роботодавцем, співавторами з приводу створення об'єктів інтелектуальної власності та їх використання; вести переговори з контрагентами з приводу укладення договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності;	Семінар	<i>Оцінювання виконання практичних завдань</i>	3
4.1	Вміти самостійно працювати з науковою та навчально-методичною літературою, здійснювати пошук та узагальнювати науково-технічну інформацію. Визначити актуальність, мету, задачі, предмет та об'єкт дослідження. Організувати проведення наукового біологічного експерименту.	Самостійна робота	<i>Оцінювання виконання практичних завдань</i>	3
4.2	Прийняти і обґрунтувати рішення щодо відповідності об'єкта інтелектуальної власності умовам правової охорони; щодо визначення форми комерціалізації об'єкта інтелектуальної власності, що відповідає поставленому завданню; щодо території, на яку слід поширити дію права інтелектуальної власності; щодо обрання способу та форми захисту порушеного права, визначення розміру збитків, спричинених його порушенням. щодо розпорядження правом інтелектуальної власності в залежності від поставленої мети.	Самостійна робота	<i>Оцінювання виконання практичних завдань</i>	3

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)														
ПРН 1. Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.				+									+	+
ПРН 7. Демонструвати поглиблення базових знань за допомогою самоосвіти, демонструвати вміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег, демонструвати здатність обміну досвідом з іншими спеціалістами.	+	+	+	+	+			+						
ПРН 15. Координувати, модифікувати і комбінувати різні методи дослідження з метою виконання типових і нетипових професійних завдань.	+	+	+			+	+				+	+		
ПРН 17. Вирішувати науково-теоретичні, науково-дослідні та прикладні задачі в галузі охорони здоров'я відповідними методами.	+	+	+	+	+				+				+	
ПРН 18. На основі поглиблених знань з лабораторних досліджень формувати уявлення про здоров'я населення, профілактику захворювань, лабораторну та функціональну діагностику.			+	+	+			+					+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Модульна контрольна робота 1 – РН 1.1; 1.3. – 10 балів/ 5 балів
2. Модульна контрольна робота 2 – РН 1.4 – 10 балів/ 5 балів
3. Модульна контрольна робота 3 – РН 1.5 - 10 балів/ 5 балів
3. Оцінювання виконання практичних завдань на семінарах – РН 2.1 - 2.5; 3.1, 3.2; 4.1, 4.2 –70 балів/ 35 бали

- підсумкове оцінювання: у формі заліку

Підсумкова оцінка визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються). Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається. Студент отримує залік за умови виконання всіх практичних завдань, передбачених планом семінарів і написання 3-х модульних контрольних робіт (по кожній не менше 50% правильних відповідей).

7.2 Організація оцінювання:

Модульні контрольні роботи 1, 2 і 3 проводяться після завершення лекцій по темам 1, 2 і 3 відповідно. На семінарах оцінювання виконання практичних робіт проводиться на кожному занятті.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни:

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
<i>Тема 1 Методологія наукових досліджень.</i>		6	4	20
1	Лекція 1 Наука як дослідження.	2		
2	Лекція 2. Методи та методологія наукового дослідження.	2		
3	Лекція 3 Методологічні проблеми нелінійного природознавства як феномену постнекласичної науки.	2		
	Семінар 1. Методологія та методи наукового дослідження.		2	
	Семінар 2. Сутність наукового дослідження. Види наукових досліджень.		2	
	Самостійна робота. Методологічні, світоглядні та естетичні складові сучасного біологічного дослідження.			10
	Самостійна робота. Методологічна складова мисленнєвих операцій.			10
	<i>Тема 2. Організація та проведення біологічних наукових досліджень</i>	2	8	20
	Лекція 4. Методологічна та методична частини наукового дослідження. Особливості організації та проведення біологічного експерименту	2		
	Семінар 3. Організація науки в Україні. Наукові та педагогічні кадри.		2	
	Семінар 4. Особливості формулювання теми наукових досліджень біологічного спрямування. Формулювання мети, задач дослідження, визначення об'єкта і предмета дослідження.		2	
	Семінар 5. Пошук наукової інформації. Наукометричні бази даних та основні наукові електронні ресурси.		2	
	Семінар 6. Основні правила оформлення наукової публікації. Представлення наукових результатів.		2	
	Самостійна робота. Порівняння системи організації науки в різних країнах.			5
	Самостійна робота. Робота з електронними наукометричними базами та науковими бібліотеками.			5
	Самостійна робота. Особливості експериментальної роботи на тваринах. Доклінічні дослідження.			5
	Самостійна робота. Вимоги до проведення клінічних досліджень.			5
	<i>Тема 3. Основи інтелектуальної власності</i>	6	4	20
	Лекція 5. Поняття інтелектуальної власності	4		
	Лекція 6. Авторське право і суміжні права	2		

Семінар 7. Права та обов'язки власників прав інтелектуальної власності та інших учасників авторсько-правових відносин. Правила укладання договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності.		2	
Самостійна робота. Значення вивчення інтелектуальної власності для студентів неюридичних спеціальностей			10
Самостійна робота. Плагіат при проведенні наукових досліджень. Як його уникнути?			10
ВСЬОГО	14	14	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 14 год.

Семінари **14** год

Самостійна робота - **60** год.

Консультації – 2 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Добронравова І.С., Білоус Т.М., Комар О.В. Новітня західна філософія науки. Підручник. К., 2008..
2. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки. Київ, 2008. Режим доступу: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>.
3. Чуйко В.Л. Рефлексія основоположень методологій філософії науки: К., 2000
4. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
5. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підручник/В.Д. Базилевич .-3-тє вид, перероб. та допов.-К:Знання, 2014 .-671 с.
6. Інтелектуальна власність в Україні: збірник законодавчих і нормативних актів : (офіційний текст) .-Київ:Паливода А.В., 2015 .-208 с.
7. Козинець А. О. Право на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг у цивільному праві України: монографія / А. О. Козинець. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2007 – 312 с.
8. Немеш П.Ф. Правова охорона торговельних марок в Україні та країнах Центральної і Східної Європи: монографія/ П.Ф. Немеш.-Ужгород: ІВА, 2010 .-278 с
9. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник// за заг. ред. О.П. Орлюк. – К.: Інтерсервіс, 2016. – 382 с., с.55-70
10. Харитоновна О. І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності : монографія / О. І. Харитоновна. – Одеса : Фенікс, 2011. – 346 с.
11. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. Загальна частина / За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. – 3-тє вид., переоб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2010 – 976 с.
12. Шляхи удосконалення правової охорони та захисту об'єктів промислової власності в Україні: аналіз, пропозиції : монографія / кол. авторів, за заг. ред. д.ю.н. Орлюк О. П. – К. : ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2009. – 132 с.

13. Лудченко Ф.Ф., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований: Учебное пособие / Под ред. А.А. Лудченко Киев: О-во «Знание», 2001.- 113 с.

Додаткова:

1. Добронравова И. С. Нелинейное и сложное мышление. / И.С.Добронравова // Философия мышления – Одесса: Печатный дом, 2013 – С. 91 – 104.
2. Кримський С. Б. Запити філософських смислів / С. Б. Кримський; Під сигнатурою Софії. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008, 718 с. – С. 444 – 717.
3. Лук'янець В. Фундаментальна наука і науковий світогляд у перспективі ХХІ сторіччя / В. Лук'янець // Філософська думка. – 2006. - № 3. – С.3-25.
4. Исаева В. В. Синергетика для биологов. Вводный курс
Режим доступу:
<http://bookscity.info/katalog4/file929.html>
5. Колесников О. В. Основы научных исследований: Навч. посіб. / О. В. Колесников. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
6. Сітько С. П. Квантово-механічна основа багатоманітної диференційної стійкості живого / С. П. Сітько // Фізика живого. – 2005. – № 1. – С. 5 – 8.
7. Сидоренко Л.И. Физика живого как наука о живом // Физика живого. - К.: 2001.- Т.9.- Вып.2.
Режим доступу:
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>
8. Хайдеггер М. Время картины мира / М. Хайдеггер // Хайдеггер М. Время и бытие. Статьи и выступления: [Пер. с нем.] – М.: Республика, 1993. – С.41-62.
Режим доступу:
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>
9. Ромашко А.С. Верба І.І. Пригода В.В. Міжнародні договори та угоди у сфері інтелектуальної власності: навчальний посібник К.: НТУУ "КПІ", 2013. – 160.
10. Петренко С. Поняття та види плагіату// Часопис цивілістики. Випуск 14. - с. 128-131
11. Порало І.В. Інтелектуальний капітал України в полоні плагіату/ І.В. Порало/ Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2009. № 4 с. 89-97.
12. Сичивиця О. Авторство і псевдоавторство в науці. Стаття друга. Плагіат і плагіатори / О. Сичивиця // Соціогуманітарні проблеми людини. — 2008. — № 3. — С. 39-47.
13. Тандир О. Роль адміністративних проваджень у захисті прав інтелектуальної власності/Олексій Тандир//Підприємництво, господарство і право.-К.:Ін Юре.-2013.-1 .-С. 86-88.
14. Тверезенко О. Класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності / О. Тверезенко // Право України. – 2011. – № 3. – С. 139 – 148.